

Brusel 17. dubna 2019
(OR. en)

8638/19

**Interinstitucionální spis:
2018/0128(NLE)**

**EDUC 211
CULT 73
JEUN 58
SOC 317**

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Č. předchozího dokumentu:	7922/19
Č. dok. Komise:	9229/18 + ADD 1
Předmět:	Návrh DOPORUČENÍ RADY o komplexním přístupu k výuce a studiu jazyků – <i>přijetí</i>

Výše uvedeným návrhem doporučení Rady se zabýval Výbor pro vzdělávání s cílem umožnit jeho přijetí na zasedání Rady pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport, které se bude konat ve dnech 22. a 23. května 2019. Se zněním doporučení nyní souhlasí všechny delegace.

Výbor stálých zástupců se proto vyzývá, aby znění předložil Radě k přijetí a následnému zveřejnění v Úředním věstníku.

Návrh

DOPORUČENÍ RADY

o komplexním přístupu k výuce a studiu jazyků

RADA EVROPSKÉ UNIE

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na články 165 a 166 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Ve sdělení „Posilování evropské identity prostřednictvím vzdělávání a kultury“¹ Evropská komise předkládá svou vizi evropského vzdělávacího prostoru, ve kterém vysoce kvalitnímu, inkluzivnímu vzdělávání, odborné přípravě a výzkumu nestojí v cestě hranice, kde je samozřejmostí studijní či pracovní pobyt v jiném členském státě, kde je mnohem běžnější, že lidé kromě své mateřštiny ovládají ještě dva další jazyky, a v němž lidi pojí silný pocit identity Evropanů a povědomí o společném evropském kulturním i jazykovém dědictví a o jeho rozmanitosti.

¹ Dokument COM(2017) 673 final.

- (2) Na neformální pracovní schůzce v rámci summitu v Göteborgu na téma spravedlivých pracovních míst a růstu hlavy států a předsedové vlád jednali o úloze vzdělávání a kultury z hlediska budoucnosti Evropy. Závěry Evropské rady ze dne 14. prosince 2017² vyzývají členské státy, Radu a Komisi, aby v souladu se svými příslušnými pravomocemi pokročily v práci v této oblasti.
- (3) Ve svých závěrech přijatých v Barceloně ve dnech 15. a 16. března 2002 vyzvala Evropská rada k přijetí dalších opatření v oblasti vzdělávání „za účelem lepšího zvládnutí základních dovedností, a to zejména výukou alespoň dvou cizích jazyků od útlého věku“.
- (4) Kompetence v oblasti gramotnosti a kompetence v oblasti mnohojazyčnosti patří mezi osm klíčových kompetencí definovaných v doporučení Rady o klíčových kompetencích pro celoživotní učení³.
- (5) Kompetence v oblasti mnohojazyčnosti⁴ je těžištěm vize evropského vzdělávacího prostoru. Se zvyšující se mobilitou pro účely vzdělávání, odborné přípravy a práce uvnitř Unie, zvyšující se migrací ze třetích zemí do Unie a globální spoluprací na celosvětové úrovni je potřeba, aby systémy vzdělávání a odborné přípravy přehodnotily výzvy ve výuce a studiu jazyků a příležitosti, jež nabízí jazyková rozmanitost v Evropě.
- (6) Rozšiřování a zlepšování studia a výuky jazyků by mohlo posílit evropský rozměr ve vzdělávání a odborné přípravě. Mohl by tak být podpořen rozvoj evropské identity ve vší její rozmanitosti, jež by doplňovala místní, regionální a národní identity a tradice, jakož i lepší porozumění Unii a jejím členským státům. Kompetence v oblasti mnohojazyčnosti vede k lepšímu porozumění jiným kulturám, a přispívá tak k rozvoji občanství a demokratických kompetencí.

² Dokument EUCO 19/1/17 REV 1.

³ Úř. věst. C 189, 4.6.2018, s. 1.

⁴ Zatímco Rada Evropy používá k označení mnohojazyčných kompetencí osob anglický termín „plurilingualism“, v úředních dokumentech Evropské unie se používá anglický výraz „multilingualism“, který označuje jak individuální kompetence, tak různé společenské kontexty. Je tomu tak částečně z důvodu obtížného rozlišení mezi termíny plurilingual a multilingual v jiných jazycích než v angličtině a francouzštině.

- (7) Téměř polovina Evropanů⁵ uvádí, že nejsou schopni vést rozhovor v jiném jazyce než ve svém prvním jazyce⁶. Chybějící kompetence v oblasti mnohojazyčnosti je zdrojem potíží, jelikož znesnadňuje smysluplnou komunikaci mezi orgány veřejné správy a občany zejména v příhraničních regionech⁷.
- (8) Pouze čtyři z deseti účastníků sekundárního vzdělávání dosáhnou v prvním cizím jazyce úrovně „samostatný uživatel“, která označuje schopnost vést jednoduchý rozhovor. Pouze jedna čtvrtina dosáhne této úrovně ve druhém cizím jazyce⁸. Srovnávací analýza jazyků ve vzdělávání a odborné přípravě ukázala, že většina členských států obtížně zajišťuje patřičné studijní výsledky v oblasti jazyků. Ačkoli obtíže existují ve všech oblastech vzdělávání, zvláště akutní jsou v odborném vzdělávání a přípravě, kde je na studium jazyků kladen menší důraz.
- (9) Nízká úroveň kompetence v oblasti mnohojazyčnosti zůstává jednou z hlavních překážek při využívání příležitostí nabízených evropskými programy v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a mládeže. Naopak silnější kompetence v oblasti mnohojazyčnosti umožní lidem využívat ve větší míře příležitostí, které nabízí vnitřní trh, jako je volný pohyb pracovníků, a přijímat informovanější rozhodnutí o příležitostech v jiných zemích EU.
- (10) Kompetence v oblasti mnohojazyčnosti poskytuje konkurenční výhody podnikům i uchazečům o zaměstnání – pokud tvoří součást širšího souboru nezbytných dovedností. Existuje pozitivní korelace mezi znalostí cizích jazyků a pravděpodobností získání zaměstnání. Avšak výsledky z nejnovějšího průzkumu o průběžném odborném vzdělávání (CVTS 2016) ukazují, že pouze 7,9 % společností (které poskytují odbornou přípravu svým zaměstnancům) vysílá své zaměstnance na jazykové kurzy (v rozmezí od 22,1 % na Slovensku po 0,5 % v Irsku).

⁵ Evropané a jejich jazyky – shrnutí zprávy speciálního Eurobarometru z roku 2012.

⁶ Prvním jazykem se rozumí varianta či varianty jazyka osvojené a používané v raném dětství (přibližně před dosažením věku dvou či tří let), v nichž byla poprvé získána schopnost vyjadřovat se lidským jazykem. Tento pojem se upřednostňuje před pojmem mateřský jazyk, který je mnohdy nevhodný, neboť první jazyk není nezbytně pouze jazykem matky.

⁷ Sdělení Komise – Podpora růstu a soudržnosti v příhraničních regionech EU, COM(2017) 534.

⁸ Evropská komise (2012), První evropský průzkum jazykových kompetencí, shrnutí.

- (11) Aby se udržela současná životní úroveň, podpořila vysoká míra zaměstnanosti a posílila sociální soudržnost s ohledem na budoucí společnost a svět práce, potřebují lidé správný soubor dovedností a kompetencí. Získáním lepších kompetencí v oblasti mnohojazyčnosti by se mohlo podpořit zvýšení mobility a spolupráce v Unii. Jedná se rovněž o klíčový aspekt pro zajištění úplné integrace dětí, studentů a dospělých z řad přistěhovalců.
- (12) Je třeba prozkoumat nové způsoby učení pro potřeby společnosti, která se vyznačuje vzrůstající mobilitou a mírou digitalizace. Zejména díky vývoji v digitální oblasti je možno se učit stále další jazyky a používat je mimo školní prostředí a mimo rámec vzdělávacích programů. Současné postupy hodnocení tento vývoj plně neodrážejí.
- (13) Evropský pilíř sociálních práv stanoví jako svou první zásadu, že každý má právo na kvalitní a inkluzivní všeobecné i odborné vzdělávání a celoživotní učení, aby si udržoval a získával dovednosti, které mu umožní účastnit se plně na životě společnosti a úspěšně zvládat změny na trhu práce. Kompetence v oblasti mnohojazyčnosti je jednou z klíčových kompetencí, které by mohly podpořit zaměstnatelnost, osobní naplnění, aktivní občanství, mezikulturní porozumění a sociální začlenění; je definována jako „schopnost vhodně a efektivně využívat ke komunikaci různé jazyky“.
- (14) Více než polovina členských států oficiálně uznává regionální nebo menšinové jazyky na svém území pro právní nebo administrativní účely, včetně národních znakových jazyků. Několik z těchto jazyků přesahuje vnitrostátní hranice. Jazykový obraz Evropy doplňují jazyky přinášené společenstvími přistěhovalců nebo uprchlíků.
- (15) Školy si rostoucí měrou uvědomují, že je nutné zajistit, aby všechny děti bez ohledu na původ a první jazyk získaly velmi dobrou úroveň vyučovacího jazyka, v příslušných případech pak prostřednictvím zvláštních podpůrných opatření. Tímto způsobem se podporuje rovnost a rovné příležitosti a snižuje se riziko předčasných odchodů ze vzdělávání.

- (16) Povědomí o významu jazyků ve školách by mohlo zahrnovat poznání a pochopení kompetence v oblasti gramotnosti a kompetence v oblasti mnohojazyčnosti u všech žáků, včetně kompetencí v jazycích, které se ve škole nevyučují. Školy mohou rozlišovat mezi různými úrovněmi kompetence v oblasti mnohojazyčnosti nezbytnými podle kontextu a účelu a v souladu se situací, potřebami, schopnostmi a zájmy každého účastníka vzdělávání.
- (17) Nedostatek učitelů v některých předmětech, jako jsou moderní cizí jazyky, je zmiňován jako problém ve více než polovině vzdělávacích systémů v Evropské unii a několik členských států zavedlo reformy nebo pobídky, jejichž cílem je nedostatek učitelů jazyků řešit. Tyto reformy a pobídky by mohly zahrnovat stipendia motivující absolventy studia jazyků s jinými odbornými zkušenostmi k pedagogické profesní dráze nebo reformované programy vzdělávání učitelů.
- (18) Iniciativy s cílem zlepšit klíčové kompetence ve školním vzdělávání, například lepším propojením praktických životních zkušeností s akademickým studiem, využíváním digitálních technologií a podporou inovací ve školách, posílily zaměření na výsledky učení. Rovněž podpořily získávání kompetence v oblasti mnohojazyčnosti.
- (19) Jako účinné se u různých kategorií účastníků vzdělávání ukázaly výuka předmětů v cizím jazyce metodou CLIL a digitální a on-line nástroje pro studium jazyků. Učitelé jazyků napříč Evropou by mohli využívat další profesní rozvoj k aktualizaci svých digitálních kompetencí i k získání znalostí o tom, jak co nejlépe podpořit svoji učitelskou praxi využíváním různých metodik a nových technologií. Pomoci by jim v tom mohl seznam otevřených vzdělávacích zdrojů zohledňující činnost Rady Evropy.

- (20) Definování a rozvoj kompetence v oblasti mnohojazyčnosti jsou v Evropě podporovány různými iniciativami. Studium i výuku všech jazyků podporuje společný evropský referenční rámec pro jazyky jakožto transparentní, koherentní a komplexní referenční nástroj pro posuzování a srovnání úrovní kompetence. Rozlišuje mezi úrovněmi „základní uživatel“, „samostatný uživatel“ a „zkušený uživatel“, přičemž poslední z těchto úrovní umožňuje uživateli v posuzovaném jazyce pracovat nebo studovat. V roce 2018 byl tento nástroj doplněn novými deskriptory pro zprostředkování, znakové jazyky a další oblasti, jakož i soubory deskriptorů pro mladé účastníky vzdělávání s cílem více zpřístupnit tento rámec širší veřejnosti.
- (21) Jazykový pas Europass představuje standardizovaný vzor pro hodnocení vlastních jazykových dovedností, který využívá společného evropského referenčního rámce pro jazyky. Napomáhá občanům popsat své jazykové dovednosti během období mobility, ať již pro účely vzdělávání, zaměstnání, nebo odborné přípravy, a současně napomáhá zaměstnavatelům porozumět jazykovým dovednostem pracovníků.
- (22) Evropská jazyková cena Label⁹ odměňuje vynikající výsledky a inovace ve výuce jazyků ve všech zúčastněných zemích. Představuje pobídku pro školy i další instituce, aby využívaly nové metodiky a strategie, které se věnují místním, regionálním, národním nebo evropským prioritám. Přispěla ke zvýšení informovanosti o evropské spolupráci na poli výuky a studia jazyků a posílení mnohojazyčné dynamiky napříč oblastmi vzdělávání.
- (23) Všechny členské státy uznaly potřebu posílit mnohojazyčnost a rozvíjet v Unii kompetenci v oblasti mnohojazyčnosti. Evropská komise bude pracovat na návrhu nového souboru evropských referenčních úrovní pro vzdělávání a odbornou přípravu spolu s možnostmi shromažďování údajů, jenž může zahrnovat evropskou referenční úroveň jazykových kompetencí s cílem poskytnout přesnější představu o kompetencích v oblasti mnohojazyčnosti v Unii. Tyto referenční hodnoty budou projednány a stanoveny Radou v souvislosti se zřízením nového strategického rámce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy po roce 2020.

⁹ Evropská jazyková cena Label se uděluje na vnitrostátní úrovni a dostává se jí podpory v rámci programu Erasmus+.

- (24) Ačkoli se uznává, že kompetence v oblasti mnohojazyčnosti se získávají po celý život a příležitosti by měly být přístupné ve všech fázích života, zabývá se toto doporučení zejména primárním a sekundárním vzděláváním a odbornou přípravou, pokud možno včetně předškolního vzdělávání a péče a včetně počátečního odborného vzdělávání a přípravy.
- (25) Doporučení plně respektuje zásadu subsidiarity a proporcionality,

DOPORUČUJE, ABY ČLENSKÉ STÁTY:

v souladu s vnitrostátními a evropskými právními předpisy, dostupnými zdroji a vnitrostátními okolnostmi a v úzké spolupráci se všemi příslušnými zúčastněnými stranami:

- 1) prozkoumaly způsoby, jak pomoci všem mladým lidem získat před dokončením vyššího sekundárního vzdělání a odborné přípravy kromě vyučovacího jazyka kompetenci pokud možno alespoň v jednom dalším evropském jazyce, a to na úrovni umožňující jeho efektivní používání pro sociální, vzdělávací a profesní účely, a jak je podporovat v osvojení dalšího (třetího) jazyka na úrovni umožňující plynulou komunikaci¹⁰;
- 2) uplatňovaly komplexní přístupy ke zlepšování výuky a studia jazyků na celostátní, regionální či místní úrovni, případně na úrovni jednotlivých škol, a v příslušných případech k tomu využívaly příkladů postupů uvedených v příloze;
- 3) zajistily, aby byla v tomto ohledu co nejdříve věnována pozornost všem oblastem primárního a sekundárního vzdělávání, a to včetně počátečního odborného vzdělávání a přípravy;

¹⁰ Jazykový repertoár účastníka vzdělávání může zahrnovat osvojení klasických jazyků, jako jsou starořečtina a latina.

- 4) podporovaly v rámci těchto komplexních přístupů zvyšování povědomí o významu jazyků ve školách a v institucích odborného vzdělávání a přípravy tím, že:
- a) budou aktivně podporovat a uznávat mobilitu účastníků vzdělávání a učitelů, včetně využívání příležitostí poskytovaných příslušnými unijními programy financování;
 - b) posílí kompetence ve vyučovacích jazycích jakožto základ dalšího učení a vzdělávacích výsledků pro všechny účastníky školního vzdělávání, a zejména pro osoby z řad migrantů či uprchlíků nebo ze znevýhodněného prostředí;
 - c) budou pomáhat účastníkům vzdělávání při prohlubování kompetencí ve vyučovacích jazycích, a to podporou učitelů při řešení otázky používání konkrétního jazyka v jejich aprobačních předmětech, včetně zvyšování povědomí o různých jazykových registrech a o specifické slovní zásobě;
 - d) budou podporovat kontinuitu jazykového vzdělávání mezi různými úrovněmi školního vzdělávání;
 - e) budou oceňovat jazykovou rozmanitost účastníků vzdělávání a využijí ji jako studijní zdroj včetně zapojení rodičů, dalších pečujících osob a širší místní komunity do jazykového vzdělávání;
 - f) zváží příležitosti pro hodnocení a validaci jazykových kompetencí, jež nejsou součástí vzdělávacích programů, nýbrž výsledkem informálního učení (například v případě účastníků vzdělávání z řad migrantů či uprchlíků nebo z bilingvního prostředí) nebo výsledkem docházky v rámci formálního vzdělávacího systému jiné země, kde účastník vzdělávání žil dříve, a například za tímto účelem rozšíří škálu jazyků, jež lze zařadit do kvalifikací účastníků vzdělávání při ukončení školní docházky;
 - g) posílí využívání společného evropského referenčního rámce pro jazyky, zejména v zájmu podpory vývoje vzdělávacích programů, testování a hodnocení v oblasti jazyků;

- h) zajistí podporu školám, aby byly s to definovat si vlastní přístup ke studiu jazyků, a to při dodržení vnitrostátních právních předpisů, a pomohou školám aktivně oceňovat a využívat vlastní jazykovou rozmanitost;
 - i) budou školám a institucím poskytujícím odbornou přípravu nabízet příležitosti k posílení jejich evropské perspektivy, například prostřednictvím soustavného používání Evropské jazykové ceny Label, zavedení odpovídajících cen pro školy s konkrétním evropským rozměrem a pořádání vnitrostátních akcí věnovaných jazykové rozmanitosti;
- 5) podporovaly učitele, školitele, inspektory a vedoucí pracovníky škol ve zvyšování povědomí o významu jazyků tím, že:
- a) budou v příslušných případech investovat do počátečního a dalšího vzdělávání učitelů jazyků v zájmu zvyšování jejich kompetencí a s cílem přilákat a udržet zaměstnance, aby byla zachována široká jazyková nabídka v primárním vzdělávání a v sekundárním vzdělávání a odborné přípravě;
 - b) budou posilovat dobrovolnou spolupráci mezi institucemi poskytujícími počáteční a další vzdělávání učitelům jazyků;
 - c) zařadí přípravu na jazykovou rozmanitost ve třídě do počátečního a dalšího profesního rozvoje učitelů a vedoucích pracovníků škol;
 - d) podpoří studijní pobyty v zahraničí pro studenty v pedagogických oborech a současně podpoří mobilitu u všech učitelů, školitelů, inspektorů a vedoucích pracovníků škol;
 - e) budou podporovat začleňování mobility ve vzdělávání do vzdělávání učitelů jazyků a její uznávání, aby noví absolventi učitelského studia jazyků měli možnost strávit pokud možno jeden semestr studiem nebo výukou v zahraničí, zejména v rámci programu Erasmus+;

- f) budou podporovat využívání eTwinningu¹¹ a dalších forem virtuální spolupráce, jakož i budování osobních komunikačních sítí s cílem obohatit zkušenosti z učení ve školách a rozvíjet kompetence v oblasti mnohojazyčnosti u učitelů i žáků;
 - g) budou podporovat výuku založenou na spolupráci mezi učiteli jazyků a učiteli jiných předmětů;
- 6) podporovaly výzkum a používání inovativních, inkluzivních a mnohojazyčných pedagogických postupů, například využívání digitálních nástrojů, vzájemné srozumitelnosti příbuzných jazyků a způsobů výuky předmětů v cizím jazyce (výuka v cizím jazyce metodou CLIL), a inovovaly počáteční vzdělávání učitelů;
 - 7) zajistily monitorování jazykových kompetencí získaných na různých stupních vzdělávání a odborné přípravy, a doplnily tak stávající informace o nabídce studia jazyků;
 - 8) předkládaly zprávy o zkušenostech a pokroku při podpoře studia jazyků prostřednictvím stávajících rámců a nástrojů.

VÍTÁ ZÁMĚR KOMISE:

- 9) podporovat následné kroky k tomuto doporučení tím, že bude usnadňovat vzájemné učení mezi členskými státy a ve spolupráci s členskými státy bude vyvíjet mnohojazyčné nástroje a zdroje, jako například:
 - a) obecné pokyny, jak propojit výuku a hodnocení jazyků se společným evropským referenčním rámcem pro jazykové kompetence¹²;
 - b) fakticky podložené pokyny k novým formám učení a podpůrným přístupům rovněž pro jazyky, které nejsou součástí vzdělávacích programů;

¹¹ eTwinning je společenství učitelů od předškolního po vyšší sekundární školství, provozované na zabezpečené internetové platformě.

¹² Na základě zkušeností a odborných poznatků získaných Radou Evropy při vytváření a aktualizaci rámce a Evropským střediskem pro moderní jazyky a Evropskou komisí při uplatňování této práce ve vzdělávání učitelů prostřednictvím společně financovaných projektů:

- c) digitální nástroje pro studium jazyků a profesní rozvoj pedagogických pracovníků v oboru studia jazyků, jako jsou hromadné otevřené on-line kurzy, nástroje sebehodnocení¹³ a sítě, včetně platformy eTwinning a Teacher Academy v rámci School Education Gateway;
 - d) metodiky a nástroje podporující monitorování kompetence v oblasti mnohojazyčnosti v Unii;
- 10) posílit mobilitu žáků, účastníků odborného vzdělávání a přípravy a učitelů, školitelů, inspektorů a vedoucích pracovníků škol v rámci programu Erasmus+ a celkově podporovat využívání zdrojů financování Evropské unie, jako jsou Erasmus+, Horizont 2020, Azylový, migrační a integrační fond (AMIF), případně evropské strukturální a investiční fondy, pro provádění tohoto doporučení a jeho přílohy, aniž by byla dotčena jednání o příštím víceletém finančním rámci;
- 11) posílit spolupráci v oblasti studia jazyků s Radou Evropy a Evropským střediskem pro moderní jazyky s cílem podpořit inovační metody ve výuce a studiu jazyků a zvyšovat povědomí o zásadní roli studia jazyků v moderních společnostech;
- 12) předkládat zprávy o činnostech navazujících na provádění doporučení, především prostřednictvím stávajících rámců a nástrojů.

V Bruselu dne

Za Radu

předseda/předsedkyně

¹³ Europass v současnosti nabízí nástroj sebehodnocení pro jazykovou kompetenci a jeho fungování a účinnost budou přezkoumány v rámci provádění rozhodnutí o Europassu.

Povědomí o významu jazyků ve školách – rozvíjení komplexních přístupů ke studiu jazyků

Provádění doporučení týkajícího se studia jazyků by mohlo být podpořeno komplexními přístupy v oblasti jazyků. V této příloze jsou uvedeny pedagogické zásady a osvědčené postupy, jejichž společným cílem je zvyšovat ve školách obecné povědomí o významu jazyků, přičemž konečným cílem je zlepšit výsledky studia jazyků.

Výuka jazyka je důležitým prvkem napříč všemi předměty vzhledem k různým způsobům, jakými se jazyk ve třídě používá, a k zásadní roli, jakou jazyk hraje při učení a porozumění obsahu předmětu. Získání dobré znalosti akademického jazyka jde ruku v ruce s rozvojem znalosti předmětu a jeho porozumění.

Povědomí o významu jazyků ve školách a institucích odborného vzdělávání a přípravy by mohlo vést k lepšímu pochopení skutečnosti, že studium jazyků je dynamický proces probíhající jako kontinuum – osvojování prvního jazyka a jeho různých rejstříků a stylů neustále pokračuje a je hluboce provázáno se studiem dalších jazyků na různých úrovních znalostí, které odpovídají situaci, potřebám a zájmům každého účastníka vzdělávání.

Povědomí o významu jazyků ve školách a institucích odborného vzdělávání a přípravy by mohlo podpořit úvahy o jazykovém rozměru na všech úrovních školní organizace, výuky a praxe: při rozvoji gramotnosti, studiu cizích jazyků, ve výuce předmětů, pro uznávání dalších jazyků, které žáci ovládají, při komunikaci s rodiči a se širším školním prostředím atd.

K takovému chápání povědomí o významu jazyků může přispět úzká spolupráce mezi různými členy školní komunity, ideálně v rámci koncepce školy jako učící se organizace nebo v rámci celoškolního přístupu.

Na podporu povědomí o významu jazyků ve školách a institucích odborného vzdělávání a přípravy byly identifikovány následující příklady osvědčených postupů.

1. Mnohojazyčnost ve školách a institucích odborného vzdělávání a přípravy

- Pozitivní přístup k jazykové rozmanitosti může pomoci při vytváření prostředí příznivého pro jazyky, v němž je studium a používání mnoha jazyků vnímáno jako bohatství a zdroj. Lze zvýšit a podporovat povědomí o důležitosti studia jazyků a o vzdělávacích, kognitivních, sociálních, mezikulturních, profesních a ekonomických přínosech širšího používání jazyků.
- Rozvoj jazykové kompetence a povědomí o významu jazyků lze integrovat průřezově do vzdělávacích programů. Integrace jazyků a dalších předmětů může umožnit autentičtější studium orientované na situace reálného života.
- Motivaci účastníků vzdělávání ke studiu jazyků může podpořit propojení vzdělávacího obsahu s jejich vlastním životem a zájmy, při zohlednění informálního učení a za podpory synergií s mimoškolními aktivitami. Vazby mezi používáním jazyka v běžném životě a školami nebo institucemi odborného vzdělávání a přípravy může posílit uznávání předchozího studia jazyků a nabídka možnosti uvést na závěrečném vysvědčení kompetenci v oblasti mnohojazyčnosti získanou v rámci informálního učení (například v případě účastníků vzdělávání z řad migrantů či uprchlíků nebo z bilingvního prostředí) nebo v rámci formálního vzdělávacího systému jiné země, kde účastník vzdělávání žil dříve.
- Ve škole může být oceňován a podporován celý jazykový repertoár žáka, který lze používat i jako pedagogický zdroj pro další studium všech účastníků vzdělávání. Žáci si mohou navzájem pomáhat při učení, vysvětlovat svůj jazyk / své jazyky druhým a porovnávat je.
- Školy by kromě hlavních světových komunikačních jazyků mohly nabízet širší škálu jazyků. Její využívání se může lišit v závislosti na tom, zda má daná země dva nebo více úředních jazyků nebo zda existuje deklarovaný zájem podporovat studium jazyka sousední země.

- Vytvářet partnerství mezi zařízeními předškolního vzdělávání a péče a školami v příhraničních regionech, která budou motivovat děti k tomu, aby se od raného věku učily jazyk svých sousedů, a jež sníží jazykové bariéry v přeshraničních regionech.
- Dále vybízet školy a instituce odborného vzdělávání a přípravy, aby využívaly Evropský den jazyků a Evropskou jazykovou cenu Label na podporu studia jazyků a jazykové rozmanitosti. Propagovat ceny pro školy se zvláštním evropským rozměrem s cílem podpořit evropskou perspektivu škol a středisek odborné přípravy.

2. Účinná a inovativní výuka pro lepší studium jazyků

- K podpoře studia, výuky a hodnocení jazyků by mohl být plně využit potenciál digitálních nástrojů. Technologie mohou velmi významně podpořit rozšíření nabídky jazyků, poskytovat příležitosti k přímému kontaktu s jazyky a mohou být velmi užitečné při podpoře těch jazyků, které se ve školách nevyučují. Důležitým studijním prvkem může být v této souvislosti rozvoj kritického myšlení a mediální gramotnosti a vhodné a bezpečné využívání technologií.
- Virtuální spolupráce mezi školami prostřednictvím platformy eTwinning a dalších forem virtuální spolupráce může mladým lidem umožnit, aby se zlepšili ve studiu jazyků, pracovali s mladými lidmi z jiných zemí a připravili se na mobilitu za účelem studia, odborné přípravy nebo dobrovolnické práce v zahraničí.
- Mobilita žáků, například prostřednictvím programu Erasmus+, by se mohla stát pravidelnou součástí procesu učení. Toto pojetí by se mělo rozšířit na virtuální mobilitu a širší mobilitu zaměstnanců.
- Učitelé, školitelé a účastníci vzdělávání mohou využívat kombinaci diagnostického, formativního a souhrnného hodnocení ke sledování a hodnocení jazykového rozvoje; ke sledování pokroků se používají jednotlivá jazyková portfolia, například prostřednictvím evropského jazykového portfolia nebo jazykového pasu Europass.

3. Podpora učitelů a školitelů

- Učitelé moderních jazyků by mohli být podporováni k účasti na výměnných programech se zeměmi, kde se hovoří jejich cílovým jazykem, v rámci počátečního vzdělávání nebo dalšího profesního rozvoje. Každý nový absolvent učitelství jazyků by mohl před završením studia strávit pokud možno jeden semestr studia nebo učitelské praxe v zahraničí.
- Učitelé a školitelé jiných předmětů, než jsou moderní jazyky, by mohli získávat povědomí o významu jazyků a znalosti didaktiky jazyků a osvojovat si strategie na podporu studujících.
- V rámci příležitostí, jež nabízejí výměnné programy mezi členskými státy, by do výuky jazyků mohli být zapojeni jazykoví asistenti.
- Učitelům je možno zpřístupnit příležitosti k dalšímu profesnímu rozvoji (prostřednictvím sítí, skupin pro sdílení praktických postupů, hromadných on-line jazykových kurzů, odborných center, kooperativního on-line učení, akčního výzkumu založeného na spolupráci, atd.), aby byli informováni o nejnovějších pedagogických inovacích a zvyšovali si kvalifikaci.

4. Partnerství a vazby v širším školním prostředí podporující studium jazyků

- Školy a instituce odborného vzdělávání a přípravy by mohly spolupracovat s rodiči při hledání možností, jak podpořit studium jazyků jejich dětí, zvláště pokud děti vyrůstají ve vícejazyčném prostředí nebo doma používají jiný jazyk, než je jazyk vyučovací.
- Školy a instituce odborného vzdělávání a přípravy mohou navazovat partnerství s jazykovými centry / jazykovými laboratořemi, veřejnými knihovnami, kulturními centry nebo jinými kulturními sdruženími, univerzitami a výzkumnými středisky s cílem vytvářet podnětnější vzdělávací prostředí, obohacovat nabídku jazyků a zlepšovat a inovovat praktickou výuku.

- Školy, instituce odborného vzdělávání a přípravy a obce mohou sdružovat prostředky pro vytváření jazykových středisek s širší nabídkou jazyků, aby se zachovaly méně používané jazyky nebo jazyky, které se ve školách nevyučují.
 - Spolupráce se zaměstnavateli v regionu nebo mimo něj může napomoci k lepšímu pochopení významu, který má kompetence v oblasti mnohojazyčnosti v pracovním životě, a k zajištění toho, aby získaná kompetence v oblasti mnohojazyčnosti skutečně podpořila zaměstnatelnost.
 - Bylo by možno podporovat přeshraniční partnerství mezi institucemi vzdělávání a odborné přípravy v příhraničních regionech. Mohla by být usnadněna mobilita studentů, učitelů, školitelů a administrativního personálu, jakož i doktorandů a výzkumných pracovníků nabídkou informací a kurzů v jazycích, jimiž se hovoří v sousední zemi. Podpora mnohojazyčnosti v rámci těchto přeshraničních partnerství může připravit absolventy na vstup na trh práce na obou stranách hranic.
 - Podpořit spolupráci mezi pedagogickými institucemi.
-